

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 19. prosinca 2022.
(OR. en)

15540/22

Međuinstitucijski predmet:
2022/0299(NLE)

SOC 662
EMPL 455
ECOFIN 1277

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: PREPORUKA VIJEĆA o primjerenom minimalnom dohotku kojim se
osigurava aktivno uključivanje

PREPORUKA VIJEĆA (EU) 2022/...

od ...

o primjerenom minimalnom dohotku kojim se osigurava aktivno uključivanje

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292. u vezi s člankom 153. stavkom 1. točkom (j),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Kako bi se osigurao dostojanstven život u svim njegovim fazama, ova je Preporuka usmjerena na borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti i na ostvarivanje visokih razina zaposlenosti promicanjem primjerene potpore dohotku, osobito s pomoću minimalnog dohotka, djelotvornog pristupa potpunim uslugama i osnovnim uslugama za osobe koje nemaju dovoljno sredstava te poticanjem integriranja osoba koje mogu raditi na tržište rada, u skladu s pristupom aktivnog uključivanja.
- (2) U skladu s člankom 151. UFEU-a Unija i države članice imaju za cilj, među ostalim, promicanje zapošljavanja, poboljšanje životnih i radnih uvjeta, odgovarajuću socijalnu zaštitu i borbu protiv isključenosti.
- (3) Člankom 34. Povelje Europske unije o temeljnim pravima¹ predviđa se da Unija priznaje i poštuje pravo na pristup pravima iz socijalne sigurnosti i socijalnim službama. Njome se također propisuje da je svatko tko zakonito boravi i zakonito mijenja boravište u Uniji ovlašten na prava iz socijalne sigurnosti i socijalne povlastice i da, radi borbe protiv socijalne isključenosti i siromaštva, Unija priznaje i poštuje pravo na socijalnu pomoć i pomoć u vezi sa stanovanjem kako bi se osigurao dostojan život svima koji nemaju dovoljno sredstava.

¹ SL C 326, 26.10.2012., str. 391.

- (4) U Preporuci Vijeća 92/441/EEZ¹ o zajedničkim kriterijima koji se odnose na dovoljna sredstva i socijalnu pomoć u sustavima socijalne zaštite preporučuje se državama članicama da u okviru sveobuhvatne i dosljedne borbe protiv socijalne isključenosti priznaju osnovno pravo osobe na dovoljna sredstva i socijalnu pomoć kako bi mogla dostojanstveno živjeti te im se preporučuje da prema potrebi prilagode svoje sustave socijalne zaštite. S obzirom na sadržaj ove Preporuke, primjereno je da ona zamijeni Preporuku 92/441/EEZ.
- (5) U Preporuci Komisije 2008/867/EZ² o aktivnom uključivanju osoba isključenih s tržišta rada utvrđuje se sveobuhvatna strategija za olakšavanje integriranja osoba koje mogu raditi u održivo, kvalitetno zapošljavanje, kao i za osiguravanje sredstava dostatnih za dostojanstven život, zajedno s potporom za sudjelovanje u društvu za osobe koje ne mogu raditi. Taj integrirani pristup, koji se temelji na kombinaciji triju sastavnica politika, to jest na primjerenoj potpori dohotku, uključivim tržištima rada i pristupu kvalitetnim uslugama, posebno je važan za osobe koje su najudaljenije od tržišta rada ili isključene iz društva.

¹ Preporuka Vijeća 92/441/EEZ od 24. lipnja 1992. o zajedničkim kriterijima koji se odnose na dovoljna sredstva i socijalnu pomoć u sustavima socijalne zaštite (SL L 245, 26.8.1992., str. 46.).

² Preporuka Komisije 2008/867/EZ od 3. listopada 2008. o aktivnom uključivanju osoba isključenih s tržišta rada (SL L 307, 18.11.2008., str. 11.).

- (6) U studenome 2017. Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili su europski stup socijalnih prava¹, kojim se utvrđuje 20 načela za potporu tržištima rada i sustavima socijalne skrbi koji su pravedni i dobro funkcioniraju. U 14. načelu navodi se da osobe koje nemaju dovoljno sredstava imaju pravo na primjereni minimalni dohodak koji omogućuje dostojan život u svim njegovim fazama te imaju pravo djelotvornog pristupa potpornim dobrima i uslugama, te da bi, za osobe koje mogu raditi, minimalni dohodak trebalo kombinirati s poticajima za (ponovno) uključivanje na tržište rada.
- (7) Komisija je u Komunikaciji od 4. ožujka 2021. naslovljenoj „Aksijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava”² utvrdila ambiciju za snažnu socijalnu Europu. U lipnju 2021. Europsko vijeće pozdravilo je socijalni cilj Unije u vezi sa smanjenjem siromaštva, u skladu s Izjavom iz Porta, koju su 8. svibnja 2021. potpisali šefovi država i vlada, prema kojem bi se, u odnosu na 2019., broj osoba kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost trebao smanjiti za najmanje 15 milijuna do 2030., od kojih bi najmanje pet milijuna trebala biti djeca. Europsko vijeće pozdravilo je i glavne ciljeve u vezi sa zapošljavanjem, odnosno da najmanje 78 % stanovništva u dobi od 20 do 64 godine bude zaposleno, i da najmanje 60 % svih odraslih svake godine sudjeluje u osposobljavanjima. Revidirani pregled socijalnih pokazatelja i referentni okvir za minimalni dohodak, o kojima se usuglasio Odbor za socijalnu zaštitu, potvrđuju analizu na kojoj se temelje europski semestar, zajedničko izvješće o zapošljavanju i preporuke za pojedine zemlje.

¹ Međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava (SL C 428, 13.12.2017., str. 10.).

² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Aksijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava” (COM(2021)102 final).

- (8) U Programu održivog razvoja do 2030. i njegovim ciljevima naglašava se da održivi gospodarski rast mora ići ruku pod ruku s iskorjenjivanjem siromaštva i drugih vrsta oskudice, smanjenjem nejednakosti i boljim pristupom zdravstvenoj skrbi, obrazovanju i zapošljavanju.
- (9) Europski parlament je u Rezoluciji od 24. listopada 2017.¹ o politikama minimalnog dohotka kao sredstvu za suzbijanje siromaštva pozvao države članice da uvedu primjeren minimalni dohodak, pri čemu je istaknuo ulogu zaštite minimalnog dohotka kao sredstva za suzbijanje siromaštva. Vijeće je u zaključcima od 12. listopada 2020. naslovljenima „Jačanje zaštite minimalnog dohotka radi suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti uslijed pandemije bolesti COVID-19 i nakon nje”² pozvalo Komisiju da započne s ažuriranjem okvira Unije radi učinkovitog podupiranja i dopunjavanja politika država članica o nacionalnoj zaštiti minimalnog dohotka. Tijekom Konferencije o budućnosti Europe građani su pozvali na uspostavu zajedničkog okvira Unije o minimalnom dohotku.

¹ Rezolucija Europskog parlamenta od 24. listopada 2017. o politikama minimalnog dohotka kao sredstvu za suzbijanje siromaštva (2016/2270(INI)) (SL L 346, 27.9.2018., str. 156.).

² Zaključci Vijeća od 12. listopada 2020. o jačanju zaštite minimalnog dohotka radi suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti uslijed pandemije bolesti COVID-19 i nakon nje.

- (10) Ova se Preporuka temelji na nalazima iz procjena Komisije prilikom preispitivanja napretka postignutog u provedbi Preporuke 2008/867/EZ. U procjenama je potvrđena valjanost pristupa aktivnog uključivanja, no u njima su istaknuti, među ostalim, specifični izazovi u vezi s niskom razinom primjerenosti, nedovoljnom iskorištenošću i ograničenim obuhvatom minimalnog dohotka, mogućim destimulacijama koje proizlaze iz sustavâ poreza i naknada te problematičnim pristupom kvalitetnim uslugama za poticanje socijalne uključenosti i integriranja na tržište rada. U procjenama se također pozivalo na veću usmjerenost na primjerenu potporu socijalnoj uključenosti osoba koje ne mogu raditi.
- (11) Unatoč napretku koji je u posljednjem desetljeću u Uniji postignut u smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti, u 2021. više od 95,4 milijuna ljudi i dalje je bilo izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti te je on bio veći za žene. Zabrinutost izazivaju povećanje rizika od siromaštva za osobe koje žive u kućanstvima u kojima (gotovo) nema zaposlenih te pogoršanje siromaštva u brojnim državama članicama, popraćeno smanjenjem učinka socijalnih transfera na smanjenje siromaštva. Unija i njezine države članice trebale bi učiniti više kako bi djelotvorno pomogle najranjivijim osobama i osobama u nepovoljnom položaju.

- (12) Održivo i kvalitetno zapošljavanje najbolji je način za izlazak iz siromaštva i socijalne isključenosti. Istodobno, uključivanje više ljudi na tržište rade doprinosi financiranju sustava socijalne zaštite i poboljšava njihovu financijsku održivost, što doprinosi međugeneracijskoj pravednosti i promiče socijalnu koheziju. Kako bi se postigle veće razine zaposlenosti vrlo je važno pružiti potporu ljudima kako bi bili uspješni u tranzicijama na tržištu rada.
- (13) Društvene i gospodarske prednosti primjerenih i ciljanih mreža socijalne sigurnosti postale su još važnije tijekom zabrana kretanja povezanih s pandemijom bolesti COVID-19. Mjere za suzbijanje širenja bolesti COVID-19 nerazmjerno su utjecale na žene i skupine u nepovoljnom položaju, ponajprije u smislu pristupa zdravstvenoj skrbi, kako u pogledu fizičkog zdravlja tako i u pogledu mentalnog zdravlja, obrazovanju i odgovarajućim uslugama, koje su također povećale već postojeća ograničenja u pristupu zapošljavanju¹. Iskustva stečena tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 ukazala su i na važnost primjerenih, sveobuhvatnih i otpornih sustava socijalne zaštite kao preventivnih instrumenata prilagodljivih šokovima kojima se podupire oporavak.

¹ Europska komisija, Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje, *Zajedničko izvješće o zapošljavanju za 2022.*, Ured za publikacije Europske unije, 2022.

- (14) Na Uniju i dalje snažno utječu makroekonomska kretanja povezana s globalizacijom, zelenom i digitalnom tranzicijom, demografskim promjenama i promjenama načina rada. Sveobuhvatne i čvrste mreže socijalne sigurnosti, koje osiguravaju primjerenu potporu dohotku i olakšavaju tranzicije na tržištu rada, uključujući potporu za prekvalifikaciju i usavršavanje, mogu doprinijeti da ti procesi budu pravedni i uključivi. Promjene u razvoju karijere, u kombinaciji s povećanjem nestandardnih oblika zapošljavanja, mogu osobama s niskim dohotkom otežati ispunjavanje uvjeta za pristup sustavima socijalne zaštite koji se temelje na osiguranju i mogu dovesti do povećane potražnje za alternativnim mjerama potpore, kao što je minimalni dohodak. Osim toga, nakon neopravdanog i nezakonitog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine naglo povećanje cijena energije i posljedična inflacija utječu na kućanstva s niskim dohotkom i kućanstva s nižim srednjim dohotkom. Mjere potpore dohotku mogu biti usmjerene na ranjive skupine i kompatibilne su s održanjem poticaja za smanjenje potražnje za energijom i poboljšanje energetske učinkovitosti.

- (15) Ova je Preporuka usmjerena na „osobe koje nemaju dovoljno sredstava”, odnosno na osobe koje žive u kućanstvima u kojima nema dovoljno novčanih i materijalnih sredstava koja su nužna za njihovo zdravlje i dobrobit te za sudjelovanje u gospodarskom i društvenom životu ili u kojima su takva novčana i materijalna sredstva neredovita ili nesigurna. Osobama koje mogu raditi čvrste mreže socijalne sigurnosti moraju olakšati (ponovno) integriranje na tržište rada s pomoću posebnih mjera potpore kojima se kombiniraju aktivne mjere tržišta rada, pružanje potpore u traženju posla, obrazovanje i osposobljavanje. Mrežama socijalne sigurnosti osiguravaju se primjerena potpora dohotku i potporne usluge za osobe koje trebaju pomoć, uključujući osobe koje ne mogu raditi. Stoga mreže socijalne sigurnosti nisu pasivan instrument, nego služe, koliko je to moguće, kao odskočna daska za socioekonomsku integraciju i uzlaznu socijalnu mobilnost, čime se povećavaju uključenost i izgledi za zapošljavanje.

- (16) Mreže socijalne sigurnosti uključuju niz novčanih naknada i naknada u naravi kojima se osigurava potpora dohotku i pristup potpornim uslugama i osnovnim uslugama. Važna sastavnica potpore dohotku čini minimalni dohodak koji se definira kao nedoprinodne novčane naknade koje se temelje na provjeri imovinskog stanja, koje se primjenjuju kao krajnje rješenje i imaju za cilj nadoknaditi manjak kako bi se u kućanstvima postigla određena ukupna razina dohotka ako su drugi izvori prihoda ili druge naknade iscrpljeni ili nisu primjereni za osiguravanje dostojanstvenog života. U nekim državama članicama minimalni dohodak može se kombinirati s drugim novčanim naknadama koje se pružaju kućanstvu i njegovim članovima, kao što su dječji doplatci i obiteljski doplatci, naknade za stanovanje, naknade za nezaposlenost, invalidnine, naknade za starije ili povlastice uz zaposlenje. Minimalni dohodak također može dopuniti minimalne mirovine i dohodak od rada. Ova se Preporuka u prvom redu odnosi na minimalni dohodak i njome se ne dovodi u pitanje Preporuka Vijeća o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti¹.

¹ Preporuka Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti (SL C 387, 15.11.2019., str. 1.).

- (17) Minimalni dohodak ključan je element u strategijama za izlazak iz siromaštva i isključenosti te može djelovati kao automatski stabilizator. U vrijeme gospodarske krize može doprinijeti pružanju potpore održivom i uključivom oporavku, pomoći u ublažavanju pada prihoda kućanstava i ograničiti broj osoba kojima prijeti siromaštvo ili socijalna isključenost. Za osobe koje mogu raditi minimalni dohodak trebao bi sadržavati primjerene poticaje te prilagođenu i razmjernu uvjetovanost za (ponovno) integriranje na tržište rada. Istodobno, minimalni dohodak trebao bi biti osmišljen zajedno s poticajima za rad kako bi se izbjegli učinci histereze na tržištu rada i kako bi se pružila potpora visokim razinama zaposlenosti, visokom intenzitetu rada, održivom prijelazu na tržište rada i uzlaznoj mobilnosti dohotka.

- (18) Naknade u naravi mogu dopuniti novčane naknade olakšavanjem pristupa posebnim uslugama kao što su rani i predškolski odgoj i obrazovanje u skladu s Preporukom Vijeća (EU) 2021/1004¹ o uspostavi europskog jamstva za djecu, zdravstvena skrb i dugotrajna skrb, socijalno stanovanje, zapošljavanje te osposobljavanje, kao i pristupa osnovnim uslugama. Pružanje takvih naknada u naravi može pomoći u tome da se procjena primjerenosti potpore dohotku stavi u odgovarajući kontekst. Određene naknade u naravi koje se pružaju u okviru ciljanih programa i kojima se podupire opća potrošnja (na primjer vaučeri za hranu ili nadoknada troškova izravno povezanih sa stanovanjem, uključujući smanjene cijene energije) u korist osoba koje nemaju dovoljno sredstava mogu se uzeti u obzir pri procjeni primjerenosti potpore dohotku u mjeri u kojoj te naknade izravno doprinose poboljšanju stanja dohotka korisnikâ minimalnog dohotka.

¹ Preporuka Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu (SL L 223, 22.6.2021., str. 14.).

- (19) Poduzimanje dodatnih napora za provedbu integriranih, čvrstih mreža socijalne sigurnosti moglo bi ne samo poboljšati socijalne i zdravstvene ishode za osobe koje su najudaljenije od tržišta rada, nego i dovesti do dugotrajnih društvenih i gospodarskih prednosti za Uniju, potaknuti gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju te dovesti do pravičnijih, povezanih i otpornijih društava. Potrebno su kontinuirani naponi kako bi se za osobe s niskim dohotkom poboljšao pristup sustavu socijalne zaštite koji se temelji na osiguranju kako bi im se pomoglo u stjecanju prava socijalne zaštite, ponajprije olakšavanjem kvalitetnog zapošljavanja, i kako bi se uskladilo osiguravanje potpore dohotku u okviru odgovarajućih programa. Te bi mreže socijalne sigurnosti također trebale pomoći u povećanju pristupa zdravstvenoj skrbi i zdravoj hrani za siromašne. Države članice trebale bi nastojati povećati djelotvornost i učinkovitost svojih cjelokupnih sustava socijalne zaštite, među ostalim pružanjem potpore pristupu tržištu rada, kako bi se ljude zaštitilo od siromaštva ili kako bi se spriječilo da se dugoročno moraju osloniti na minimalni dohodak.

- (20) Iako su sve države članice uspostavile mreže socijalne sigurnosti, one ne napreduju ravnomjerno u osiguravanju njihove dostupnosti i primjerenosti. Njihov se ustroj razlikuje među državama članicama i odražava različite nacionalne tradicije i sveukupnu strukturu sustavâ socijalne zaštite, kao i međudjelovanje novčanih naknada i naknada u naravi. Unatoč prethodno navedenim elementima, države članice suočavaju se sa sličnim izazovima. Iako je došlo do određene konvergencije, dosad donesene reforme nisu uvijek bile dovoljne ili su se sporo provodile, kao što je navedeno u relevantnim preporukama za pojedine zemlje objavljenima u postupku europskog semestra koje postoje već dulje vrijeme. U nacionalnim planovima u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost predviđaju se potpora reformama i ulaganjima u dotičnim državama članicama kako bi se ojačali djelotvornost, ustroj i otpornost njihovih sustava socijalne zaštite, među ostalim poboljšavanjem koncepta minimalnog dohotka i osiguravanjem uzlazne konvergencije u vezi s njegovom primjerenošću i njegovim obuhvatom. Više je ulaganja usmjereno i na borbu protiv energetskog siromaštva te na poboljšanje dostupnosti osnovnih usluga za ranjiva kućanstva.

- (21) Potpora dohotku smatra se primjerenom kad se njome osigurava dostojanstven život u svim njegovim fazama. Dobra i transparentna metodologija za utvrđivanje, preispitivanje u redovitim razdobljima i, prema potrebi, godišnje prilagođavanje minimalnog dohotka, koja se temelji na relevantnim pokazateljima i uzima u obzir specifične potrebe kućanstva, potrebna je kako bi se osigurala primjerenost ukupne potpore dohotku.
- Referentne vrijednosti, kao što su nacionalni prag izloženosti riziku od siromaštva ili metodologije koje se temelje na nacionalno utvrđenoj košarici robe i usluga koja odražava troškove života i potrebe osoba koje nemaju dovoljno sredstava u određenoj državi članici ili u određenoj regiji, mogu poslužiti kao smjernica za procjenu primjerenosti.
- Primjerenost se može procijeniti i tako da se kao referenta vrijednost uzme dohodak od rada, kao što je dohodak osobe s niskom plaćom ili osobe s minimalnom plaćom, uz istodobno poštovanje praga rizika od siromaštva ili osiguravanje troškova života i potreba osoba koje nemaju dovoljno sredstava. Iako je očito da bi dohodak od rada (koji je na razini minimalne plaće) trebao biti veći od dohotka od socijalnih naknada, ne postoje dokazi o tome da primanje minimalne potpore dohotku, kad se promatra prosjek, znatno negativno utječe na vjerojatnost pronalaska radnog mjesta. S obzirom na razlike u primjerenosti među zemljama, države članice trebale bi postupno postići primjerene razine ukupne potpore dohotku. Pri utvrđivanju i prilagođavanju razine minimalnog dohotka države članice trebale bi u obzir uzeti razinu inflacije (posebno hrane i energije), povećanje troškova života i kretanja plaća.

- (22) Kriteriji prihvatljivosti za minimalni dohodak mogu onemogućiti pristup određenih skupina. U načelu, djeca su obuhvaćena kao dio kućanstva. Međutim, dobna granica koja je za podnositelje zahtjeva utvrđena na više od 18 godina može ograničiti pristup mladih odraslih osoba. Ograničenja povezana s minimalnim trajanjem zakonitog boravka mogu ograničiti pristup nedržavljana, dok nepostojanje stalne adrese otežava ostvarivanje prava na minimalni dohodak za beskućnike ili osobe koje žive u zapostavljenim područjima (npr. romska naselja). Iako je provjera imovinskog stanja ključan element za osiguravanje primjerenog usmjeravanja minimalnog dohotka, nedostatan obuhvat može nastati i kad se u provjeri imovinskog stanja odredi nizak prag za najveću ukupnu vrijednost dohotka i imovine, čime se neka kućanstva isključuju iako su siromašna.
- Uvođenje nediskriminirajućih kriterija za pristup minimalnom dohotku ne utječe na iznimke od jednakog postupanja koje je propisano ili dopušteno pravom Unije, primjerice Direktivom 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavlja ju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77.).

- (23) Trebalo bi popuniti praznine u obuhvatu minimalnog dohotka, dok bi kontinuitet obuhvata u različitim fazama života trebalo osigurati uspostavom transparentnih i nediskriminirajućih kriterija za pristup. Dob, postojanje stalne adrese ili zahtjev koji se odnosi na neproporcionalno dug zakonit boravak ne bi trebali onemogućivati pristup minimalnom dohotku. Provjera imovinskog stanja obično uključuje različite vrste dohotka (kao što su dohodak od rada ili već dodijeljene naknade) i određena sredstva (kao što je imovina). Pragovi u sklopu provjere imovinskog stanja i vrste prihoda i sredstava isključene iz provjere imovinskog stanja trebali bi odražavati dostojanstven život za različite vrste i veličine kućanstava u određenoj državi članici. Niska primanja od rada (kao što su jednokratni ili neredoviti dohoci) trebalo bi u provjeri imovinskog stanja obraditi proporcionalno na način kojim se štite poticaji za rad osoba koje mogu raditi te kojim se podnositelje zahtjeva ne isključuje od primanja (eventualno nižih) naknada. Pristup minimalnom dohotku potrebno je dodijeliti brzo, bez nepotrebne odgode, te bi pravo na minimalni dohodak trebalo biti neograničeno pod uvjetom da podnositelji zahtjeva i dalje ispunjavaju kriterije prihvatljivosti i posebne uvjetovanosti, podložno redovitim preispitivanjima. Predviđeni rok od 30 dana za obradu zahtjeva od njegova podnošenja može se prekinuti u slučaju potrebe za utvrđivanjem svih činjenica pod uvjetom da, ako je to moguće, osobe koje nemaju dovoljno sredstava dobiju primjerenu privremenu pomoć.

- (24) U vrijeme gospodarskih kriza i tijekom različitih vrsta kriznih situacija fleksibilnost u osmišljavanju minimalnog dohotka, među ostalim putem privremeno pojednostavnjenog pristupa, ublažavanje kriterija prihvatljivosti ili produljenje trajanja naknada mogu imati važnu ulogu u ublažavanju štetnih socijalnih posljedica i stabilizacijsku ulogu u gospodarstvu. Mjere fiskalne konsolidacije koje dovode do smanjenja razina zaštite, a ne do poboljšanja djelotvornosti programa, trebale bi se upotrebljavati samo kao krajnje rješenje i biti popraćene procjenom distribucijskog učinka kako bi se ublažili štetni učinci na osobe u najnepovoljnijem položaju; razina zaštite trebala bi u svakom slučaju ostati primjerena.
- (25) Neproporcionalno administrativno opterećenje, nedovoljna informiranost ili strah od stigmatizacije ili diskriminacije mogu dovesti do toga da osobe koje ispunjavaju uvjete za minimalni dohodak ne podnesu zahtjev za pristup minimalnom dohotku. Iskorištenost minimalnog dohotka može se povećati izbjegavanjem rascjepkanih programa, osiguravanjem ukupne dostupnosti i jednostavnosti postupka podnošenja zahtjeva i pružanjem administrativne potpore potencijalnim podnositeljima zahtjeva. Potrebne su daljnje mjere kako bi se olakšalo to da minimalni dohodak iskorištavaju jednoroditeljska kućanstva koja pretežno vode žene. Osim toga, poštujući pravila o zaštiti podataka, aktivnosti informiranja koje se provode proaktivno trebale bi posebno biti usmjerene na socijalno zapostavljena područja i kućanstva koja su najviše marginalizirana, uključujući Rome. Niska dostupnost digitalnih alata ili nedostatak vještina za njihovu upotrebu isto tako mogu onemogućivati djelotvoran pristup, među ostalim za osobe s invaliditetom. Redovito praćenje i analiza relevantnih podataka mogu doprinijeti razumijevanju uzroka neiskorištenosti i poboljšati odgovor politike.

- (26) Iako se provjera imovinskog stanja provodi na razini kućanstva, njom se često ne uzimaju u obzir položaj pojedinaca unutar kućanstva, potencijalna nejednaka raspodjela obiteljskog dohotka i želja za neovisnošću. To ponajprije pogađa žene jer je za njih vjerojatnije da će imati niže dohotke, manju plaću i veće obveze pružanja skrbi. Bez nužnog mijenjanja prakse provjere imovinskog stanja i povećanja ukupne razine naknada koje kućanstvo prima, rješenjima poduzetima u skladu s nacionalnim pravom i praksom kojima se pojedinačnim članovima kućanstva olakšava primanje njihova udjela u potpori dohotku može se doprinijeti rodnoj ravnopravnosti te ekonomskoj neovisnosti i sigurnosti prihoda žena, mladih odraslih osoba i osoba s invaliditetom.

- (27) Važno je jačati uključiva tržišta rada dostupna svima kako bi se ublažila dugoročna ovisnost o potpori dohotku. Zahtjevi u pogledu uključivanja na tržište rada i aktivne politike tržišta rada mogu potaknuti veći angažman u traženju posla i prihvaćanje ponuda za posao ako se uključe i potporne usluge kao što su savjetovanje, mentorstvo i pomoć pri traženju posla te mjere za osiguravanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života. U skladu s Preporukom Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade¹ posebnu bi pozornost trebalo posvetiti mladima koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (skupina NEET) koji su izloženi riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti tako da ih se što brže vrati u redovito obrazovanje, osposobljavanje odraslih ili na tržište rada, dok bi primanje potpore dohotku trebalo povezati s posebno snažnim mjerama uključivanja na tržište rada. U skladu sa Strategijom Komisije o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030.² posebnu pozornost trebalo bi također posvetiti potrebama osoba s invaliditetom. Prelazak u svijet rada u svim dobnim skupinama može se poduprijeti mogućnostima usavršavanja i prekvalifikacije, prilagođenom potporom i usmjeravanjem kojima se zadovoljavaju konkretne potrebe, osiguravanjem kvalitetnih radnih mjesta, promicanjem zadržavanja radnih mjesta i omogućivanjem napretka. Redovita preispitivanja poticaja i destimulacija koje proizlaze iz sustavâ poreza i naknada, postupno ukidanje potpore dohotku slijedom zapošljavanja ili mogućnost kombiniranja potpore dohotku s primanjima od rada mogu povećati raspoloživi dohodak kućanstva, čime se doprinosi isplativosti rada, smanjenju siromaštva unatoč zaposlenju i poticanju formalnog zapošljavanja. Istodobno, potrebno je pomno osmisliti povlastice uz zaposlenje kako bi se izbjegle zamke niskih plaća.

¹ Preporuka Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade te o zamjeni Preporuke Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade (SL C 372, 4.11.2020., str. 1.).

² Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 3. ožujka 2021. naslovljena „Unija ravnopravnosti: Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021.–2030., COM/2021/101 final.

- (28) Zapošljavanje u socijalnoj ekonomiji mogao bi biti prvi korak prema drugim sektorima na tržištu rada. Olakšavanje prelaska u svijet rada trebalo bi poduprijeti posebnim mjerama za poslodavce i, prema potrebi, ciljanim financijskim poticajima.
- (29) Usluge socijalnog uključivanja, primjerice socijalni rad, savjetovanje, podučavanje, mentorstvo, psihološka potpora i različiti programi rehabilitacije, te mjere kojima se olakšava pristup drugim potpornim uslugama ili osnovnim uslugama isto su tako potrebne za izgradnju čvrstih mreža socijalne sigurnosti. Trebalo bi također nastaviti napore kako bi se poboljšala kvaliteta usluga, u skladu s dobrovoljnim Europskim okvirom za kvalitetu socijalnih usluga, koji je razvio Odbor za socijalnu zaštitu¹, i kako bi se osigurao kontinuitet pristupa osnovnim uslugama. Trebalo bi ojačati i mjere za uklanjanje financijskih i nefinancijskih prepreka koje otežavaju jednak i univerzalan pristup uslugama.

¹ Dobrovoljni Europski okvir za kvalitetu socijalnih usluga, SPC/2010/10 final.

- (30) Individualizirani potpora usmjerena na utvrđivanje i zadovoljavanje složenih potreba osoba koje nemaju dovoljno sredstava i njihovih kućanstava može znatno pridonijeti njihovoj uspješnoj socijalnoj i ekonomskoj integraciji. Procjena potreba preduvjet je za izradu prilagođenog plana uključivanja koji obuhvaća osobe iz određenog kućanstva koje nemaju dovoljno sredstava (pojedinačno ili skupno) i kojim se utvrđuju vrsta potrebne potpore i dogovoreni ciljevi. Potpora bi trebala uključivati odgovarajuće stupnjevan slijed mjera socijalne uključenosti ili mjera aktivne politike tržišta rada, ovisno o pojedinačnoj situaciji i dostupnosti za rad, te pritom osiguravati ravnotežu između pozitivnih poticaja i zahtjeva u pogledu uključivanja na tržište rada. Sporazumi o integriranju na tržište rada sklopljeni u skladu s Preporukom Vijeća od 15. veljače 2016. o integriranju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada¹ također mogu služiti toj svrsi te se, prema potrebi, mogu na odgovarajući način prilagoditi.

¹ Preporuka Vijeća od 15. veljače 2016. o integriranju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada (SL C 67, 20.2.2016., str. 1.).

- (31) Djelotvorni mehanizmi upravljanja ključni su za ostvarivanje čvrstih mreža socijalne sigurnosti. U upravljanju naknadama i pružanju usluga trebali bi se iskoristiti alati koje nudi digitalna tranzicija, izbjegavajući pritom isključenost zbog digitalnog jaza. Trebalo bi poraditi na osiguravanju bliske koordinacije i usklađivanja postojećih programa i naknada, kao i osiguravanju njihove koordinacije s drugim politikama. Posebnu pozornost potrebno je posvetiti jačanju operativne sposobnosti svih uključenih institucija. Razmjena podataka i bliža suradnja među različitim razinama upravljanja i službi, među ostalim putem formalnih sporazuma ili jedinstvenih kontaktnih točaka, olakšavaju integriraniju potporu. Pouzdano praćenje i redovite evaluacije utjecaja politike, ako se uključe svi dionici, mogu pridonijeti većoj učinkovitosti, informiranom donošenju politika i većoj transparentnosti nacionalnih sustava.
- (32) Organizacije civilnog društva često imaju važnu komplementarnu ulogu u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Njihove namjenske aktivnosti mogu pomoći tijelima javne vlasti u osmišljavanju i provedbi politika uključivanja i aktivacije. Pružanjem materijalne i psihosocijalne potpore najranjivijim skupinama organizacije civilnog društva doprinose ponovnoj uspostavi ljudskog dostojanstva i podupiru socijalnu uključenost, usmjeravajući pritom osobe koje mogu raditi na putu prema zapošljavanju.

- (33) Uzajamno učenje i razmjena primjera dobre prakse na razini Unije, zajedno s analitičkim radom na daljnjem razvoju postojećeg referentnog okvira Unije za minimalni dohodak, među ostalim povećanjem dostupnosti i usporedivosti relevantnih pokazatelja te redovitosti podataka, trebali bi služiti kao potpora državama članicama u osmišljavanju i provedbi nacionalnih reformi.
- (34) Fondovi Unije dostupni su za pružanje potpore provedbi ove Preporuke. U okviru Europskog socijalnog fonda plus, uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća¹, svaka bi država članica trebala dodijeliti najmanje 25 % sredstava iz Europskog socijalnog fonda plus za suzbijanje socijalne isključenosti. Europski fond za regionalni razvoj i fond InvestEU mogu isto tako podupirati ulaganja u razvojnu socijalnu infrastrukturu, kao što su socijalno stanovanje te rani i predškolski odgoj i obrazovanje i oprema za pristup kvalitetnim uslugama. Instrument za tehničku potporu i Mehanizam za oporavak i otpornost već pomažu državama članicama u osmišljavanju i provedbi strukturnih reformi u području minimalnog dohotka.
- (35) Ukupna održivost javnih financija i primjereno financiranje minimalnog dohotka ključni su za njihovu otpornost, učinkovitost i djelotvornost. Provedba ove Preporuke ne bi trebala znatno utjecati na financijsku ravnotežu sustava socijalne zaštite država članica.

¹ Uredba (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013 (SL L 231, 30.6.2021., str. 21.).

- (36) Procjena distribucijskog učinka koristan je alat za razumijevanje učinka proračunskih mjera i drugih reformi i ulaganja na različite skupine dohodovnih razreda, među ostalim na one u najnepovoljnijem položaju. Stoga procjena distribucijskog učinka može doprinijeti učinkovitijem i djelotvornijem osmišljavanju poreznih reformi i reformi socijalnih naknada te pritom osigurati da nitko ne bude zapostavljen. U Komunikaciji Komisije od 28. rujna 2022. naslovljenoj „Bolja procjena distribucijskog učinka politika država članica”¹ daju se smjernice državama članicama o tome kako najbolje uključiti procjenu distribucijskog učinka u njihove procese donošenja politika.
- (37) Provedba ove Preporuke ne smije biti temelj za smanjenje razine zaštite predviđene postojećim nacionalnim zakonodavstvom ili kako je utvrđeno u Preporuci 92/441/EEZ. Države članice pozivaju se da uvedu ili zadrže povoljnije odredbe od onih koje se preporučuju u ovoj Preporuci.
- (38) Ovom se Preporukom ne dovode u pitanje nadležnosti država članica da definiraju i organiziraju svoje sustave socijalne zaštite,

DONIJELO JE OVU PREPORUKU:

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Bolja procjena distribucijskog učinka politika država članica” (COM(2022) 494 final).

CILJ

1. Kako bi se osigurao dostojanstven život u svim njegovim fazama, ova je Preporuka usmjerena na borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti promicanjem primjerene potpore dohotku, osobito s pomoću minimalnog dohotka, djelotvornog pristupa potpunim uslugama i osnovnim uslugama za osobe koje nemaju dovoljno sredstava te poticanjem integriranja osoba koje mogu raditi na tržište rada, u skladu s pristupom aktivnog uključivanja.

DEFINICIJE

2. Za potrebe ove Preporuke primjenjuju se sljedeće definicije:
 - (a) „osobe koje nemaju dovoljno sredstava” znači osobe koje žive u kućanstvima u kojima nema dovoljno novčanih i materijalnih sredstava nužnih za njihovo zdravlje i dobrobit te za sudjelovanje u gospodarskom i društvenom životu ili u kojima su takva novčana i materijalna sredstva neredovita ili nesigurna;
 - (b) „potpora dohotku” znači sve vrste novčanih naknada koje se pružaju kućanstvu i njegovim članovima, uključujući minimalni dohodak;
 - (c) „minimalni dohodak” znači nedoprinosne mreže socijalne sigurnosti koje se temelje na provjeri imovinskog stanja i služe kao krajnje rješenje u korist osoba koje nemaju dovoljno sredstava, a funkcioniraju u okviru sustavâ socijalne zaštite;

- (d) „obuhvat” znači pravo na sudjelovanje u minimalnom dohotku kako je definirano u nacionalnom zakonodavstvu;
- (e) „iskorištenost” znači udio osoba koje nemaju dovoljno sredstava, a imaju pravo na sudjelovanje u minimalnom dohotku i doista u njemu sudjeluju;
- (f) „potporne usluge” znači usluge usmjerene na specifične potrebe osoba koje nemaju dovoljno sredstava kako bi se osiguralo da se mogu integrirati u društvo i, prema potrebi, na tržište rada, a uključuju i usluge socijalnog uključivanja, primjerice socijalni rad, savjetovanje, podučavanje, mentorstvo, psihološka potpora, rehabilitacija i druge opće potporne usluge, među ostalim rani i predškolski odgoj i obrazovanje, zdravstvena skrb, dugotrajna skrb, obrazovanje i osposobljavanje te stanovanje;
- (g) „osnovne usluge” znači usluge koje obuhvaćaju opskrbu vodom, sanitarne usluge, opskrbu energijom, prijevoz, financijske usluge i digitalnu komunikaciju;
- (h) „djelotvoran pristup uslugama” znači situacija u kojoj su odgovarajuće usluge odmah dostupne, cjenovno pristupačne, raspoložive, dobre kvalitete i pružaju se pravodobno te u kojoj im potencijalni korisnici mogu jednako pristupiti i svjesni su da postoje i da imaju pravo njima se koristiti;

- (i) „plan uključivanja” znači sporazum ili skup sporazuma koji su sklopljeni s osobama koje nemaju dovoljno sredstava, koji su usmjereni na poticanje njihove socijalne uključenosti i, za osobe koje mogu raditi, na njihovu integraciju na tržište rada.

PRIMJERENOST POTPORE DOHOTKU

- 3. Državama članicama preporučuje se da pruže i, prema potrebi, ojačaju čvrste mreže socijalne sigurnosti kojima se jamči dostojanstven život u svim njegovim fazama, kombinirajući primjerenu potporu dohotku, s pomoću minimalnog dohotka i drugih popratnih novčanih naknada, i naknada u naravi, te omogućujući djelotvoran pristup potpornim uslugama i osnovnim uslugama. Pružanjem naknada u naravi može se poduprijeti snažna potpora dohotku.
- 4. Kako bi se osigurala primjerena potpora dohotku, državama članicama preporučuje se da razinu minimalnog dohotka utvrde na temelju transparentne i pouzdane metodologije definirane u skladu s nacionalnim pravom i uz uključivanje relevantnih dionika. Preporučuje se da takva metodologija u obzir uzme ukupne izvore dohotka, specifične potrebe i nepovoljni položaj kućanstava, dohodak radnika s niskom plaćom ili radnika s minimalnom plaćom, životni standard i kupovnu moć, razinu cijena i s njima povezana kretanja te druge relevantne elemente.

5. Preporučuje se da, uz zaštitu poticaja za (ponovno) integriranje osoba koje mogu raditi na tržište rada i za ostanak na njemu, potpora dohotku osoba koje nemaju dovoljno sredstava dosegne razinu koja je barem jednaka jednom od navedenog:
- (a) nacionalnom pragu izloženosti riziku od siromaštva; ili
 - (b) novčanoj vrijednosti nužnih roba i usluga, uključujući primjerenu prehranu, stanovanje, zdravstvenu skrb i osnovne usluge, u skladu s nacionalnim definicijama; ili
 - (c) drugim razinama usporedivima s razinama iz podtočke (a) ili podtočke (b) utvrđenima nacionalnim pravom ili nacionalnom praksom.
6. Državama članicama preporučuje se da primjerenu razinu potpore dohotku predviđenu u točki 5. postupno ostvare najkasnije do 2030. i istodobno očuvaju održivost javnih financija.
7. Preporučuje se da države članice redovito preispituju i prema potrebi prilagođavaju razinu minimalnog dohotka kako bi se zadržala primjerenost potpore dohotku, uzimajući pritom u obzir naknade u naravi.

8. Radi promicanja rodne ravnopravnosti, sigurnosti dohotka i ekonomske neovisnosti žena, mladih odraslih osoba i osoba s invaliditetom, preporučuje se da države članice osiguraju mogućnost zahtijevanja da se minimalni dohodak dodijeli pojedinačnim članovima kućanstva.

OBUHVAT MINIMALNOG DOHOTKA

9. Državama članicama preporučuje se da osiguraju da sve osobe koje nemaju dovoljno sredstava, među ostalim mlade odrasle osobe, budu obuhvaćene minimalnim dohotkom utvrđenim zakonom, pri čemu se definiraju:
- (a) transparentni i nediskriminirajući kriteriji prihvatljivosti kojima se štiti djelotvoran pristup minimalnom dohotku, neovisno o postojanju stalne adrese, i istodobno osigurava proporcionalnost trajanja zakonitog boravka;
 - (b) pragovi za provjeru imovinskog stanja koji odražavaju životni standard u državi članici za različite vrste i veličine kućanstava i koji proporcionalno uzimaju u obzir ostale vrste dohodaka (i imovine) u kućanstvu;
 - (c) vrijeme potrebno za obradu zahtjeva, pri čemu treba osigurati da se odluka donese bez nepotrebne odgode, a u praksi najkasnije u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva;

- (d) kontinuitet pristupa minimalnom dohotku sve dok osobe koje nemaju dovoljno sredstava ispunjavaju kriterije prihvatljivosti i uvjete utvrđene zakonom, uz redovitu učestalost preispitivanja prihvatljivosti, te istodobno pružanje pristupa specifičnim i proporcionalnim mjerama aktivnog uključivanja za osobe koje mogu raditi;
- (e) jednostavni, brzi, nepristrani i besplatni postupci pritužbi i žalbi, pri čemu se mora osigurati da osobe koje nemaju dovoljno sredstava budu informirane i da mogu djelotvorno pristupiti takvim postupcima;
- (f) mjere kojima se osigurava da socijalne sigurnosne mreže mogu odgovoriti na različite oblike kriza i da mogu djelotvorno ublažiti negativne socioekonomske posljedice takvih kriza.

ISKORIŠTENOST MINIMALNOG DOHOTKA

- 10. Preporučuje se da države članice potiču ili olakšavaju potpunu iskorištenost minimalnog dohotka na sljedeće načine:
 - (a) smanjenjem administrativnog opterećenja, među ostalim pojednostavnjenjem postupaka prijave i osiguravanjem detaljnih uputa za one kojima su potrebne, pri čemu treba imati na umu dostupnost digitalnih i nedigitalnih alata;

- (b) omogućivanjem pristupa besplatnim i ažuriranim informacijama, prilagođenima korisniku, o pravima i obvezama povezanim s minimalnim dohotkom;
- (c) informiranjem osoba koje nemaju dovoljno sredstava kako bi se podigla njihova razina osviještenosti i olakšala iskorištenost, posebno u jednoroditeljskim kućanstvima, među ostalim uključivanjem relevantnih dionika na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;
- (d) poduzimanjem mjera za suzbijanje stigmatizacije i nesvjesne pristranosti koje su povezane sa siromaštvom i socijalnom isključenošću;
- (e) poduzimanjem koraka za poboljšanje ili razvoj metodologija za evaluaciju i redovitim procjenama neiskorištenosti minimalnog dohotka na temelju takvih metodologija i, ako je primjenjivo, povezanih mjera uključivanja na tržište rada, utvrđivanjem prepreka i uspostavom korektivnih mjera.

PRISTUP UKLJUČIVIM TRŽIŠTIMA RADA

11. Radi promicanja visokih stopa zaposlenosti i uključivih tržišta rada državama članicama preporučuje se da, ako je to relevantno u suradnji sa socijalnim partnerima, omoguće uključivanje na tržište rada, uklone prepreke (ponovnom) zapošljavanju i održavanju zaposlenosti, pruže potporu osobama koje mogu raditi na putu do kvalitetnih radnih mjesta, osiguraju poticaje za rad, riješe probleme siromaštva unatoč zaposlenju i segmentacije tržišta rada, potiču formalno zapošljavanje, suzbijaju neprijavljeni rad i olakšavaju mogućnosti zapošljavanja, i to:
- (a) osiguravanjem da zahtjevi u pogledu uključivanja na tržište rada pružaju dostatne poticaje za (ponovni) ulazak na tržište rada i da su pritom postupni i proporcionalni; posebnu bi pozornost trebalo posvetiti mladim odraslim osobama kako bi ih se što brže vratilo u obrazovanje, osposobljavanje ili na tržište rada;
 - (b) povećanjem ulaganja u ljudski kapital uključivim politikama obrazovanja i osposobljavanja, podupiranjem usavršavanja i prekvalifikacije, posebno osoba s niskom razinom vještina ili zastarjelim vještinama, među ostalim u okviru suradnje sa socijalnim partnerima;
 - (c) omogućivanjem kombiniranja potpore dohotku s primanjima od rada, postupnim ukidanjem potpore dohotku ili zadržavanjem prava na potporu dohotku tijekom kratkotrajnog ili povremenog rada, probnog roka ili pripravništva;

- (d) redovitim preispitivanjem poticaja i destimulacija koje proizlaze iz sustavâ poreza i naknada;
- (e) podupiranjem mogućnosti za rad u sektoru socijalne ekonomije, među ostalim osiguravanjem praktičnog radnog iskustva;
- (f) olakšavanjem prelaska u svijet rada osiguravanjem mjera za poslodavce i zaposlenike, kao što su poticaji za zapošljavanje, potpore pri zapošljavanju i nakon njega, mentorstvo, savjetovanje te promicanje zadržavanja radnih mjesta i napredovanja.

PRISTUP POTPORNIM USLUGAMA I OSNOVNIM USLUGAMA

12. Državama članicama preporučuje se da osiguraju:

- (a) djelotvoran i ravnopravan pristup potpornim uslugama, među ostalim u skladu s načelima za kvalitetu utvrđenima u dobrovoljnom Europskom okviru za kvalitetu socijalnih usluga;
- (b) očuvanje kontinuiteta djelotvornog pristupa osnovnim uslugama, uključujući energiju;
- (c) uklanjanje financijskih i nefinancijskih prepreka djelotvornom pristupu potpornim uslugama i osnovnim uslugama.

INDIVIDUALIZIRANA POTPORA

13. Kako bi se uklonile različite prepreke socijalnoj uključenosti za osobe koje nemaju dovoljno sredstava i prepreke zapošljavanju za osobe koje mogu raditi, državama članicama preporučuje se da razviju individualiziran pristup i koordiniraju pružanje usluga:
- (a) provedbom višedimenzionalne procjene potreba kojom se ispituju prepreke socijalnoj uključenosti i zapošljavanju, utvrđuju potporne usluge i osnovne usluge potrebne za uklanjanje tih prepreka i određuje potrebna potpora; i
 - (b) na temelju toga, najkasnije tri mjeseca od prvog korištenja minimalnog dohotka, izradom plana uključivanja u kojem bi trebalo:
 - i. definirati zajedničke ciljeve i vremenski okvir;
 - ii. pripremiti paket potpore koji je prilagođen individualnim potrebama i koji se sastoji od aktivnih mjera tržišta rada i/ili mjera kojim se potiče socijalna uključenost;
 - iii. imenovati voditelja predmeta ili jedinstvenu točku za kontakt i usluge koji će osigurati kontinuiranu potporu, organizirati pravodobna upućivanja na odgovarajuće službe i redovito nadgledati napredak provedbe plana uključivanja;

- (c) kad je riječ o osobama koje nemaju dovoljno sredstava i dugotrajno su nezaposlene, preispitivanjem i prema potrebi prilagođavanjem postojećih sporazuma o integriranju na tržište rada u skladu s Preporukom Vijeća o integriranju dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada kako bi ih se dopunilo elementima plana uključivanja navedenima u podtočki (b).

UPRAVLJANJE, PRAĆENJE I IZVJEŠĆIVANJE

- 14. Radi djelotvornog osmišljavanja i provedbe čvrstih mreža socijalne sigurnosti na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini državama članicama preporučuje se da:
 - (a) izbjegavaju praznine, preklapanja i fragmentiranje različitih naknada i programa kako bi osigurale dosljedan paket potpore dohotku, mjera uključivanja na tržište rada i potpornih usluga;
 - (b) jačaju operativni kapacitet tijela zaduženih za potporu dohotku, službi za zapošljavanje i pružateljâ potpornih usluga te poboljšaju njihovu suradnju, među ostalim razmjenom podataka i daljnjim promicanjem modelâ integriranih usluga;
 - (c) osnažuju relevantne dionike, kao što su regionalna i lokalna tijela, socijalni partneri, organizacije civilnog društva i subjekti socijalne ekonomije, kako bi djelotvorno sudjelovali u osmišljavanju, provedbi, praćenju i evaluaciji programâ minimalnog dohotka;

- (d) osiguraju primjereno financiranje mreža socijalne sigurnosti na način koji je u skladu s ukupnom održivošću javnih financija.

15. Kako bi donosile informiranije politike, državama članicama preporučuje se da:

- (a) redovito prate provedbu politika potpore dohotku, posebno minimalnog dohotka, i povezanih mjera uključivanja na tržište rada te provedbu pristupa uslugama, među ostalim povećanjem dostupnosti i kvalitete relevantnih podataka, raščlanjenih prema spolu, dobi i, ako su dostupni, invaliditetu, na svim razinama upravljanja i provedbom redovitih evaluacija, te da naprave prilagodbe kako bi što učinkovitije postigle ciljeve ove Preporuke;
- (b) razviju ili unaprijede mehanizme koji omogućuju praćenje osoba koje nemaju dovoljno sredstava kad je riječ o njihovoj socijalnoj uključenosti ili prelasku u svijet rada, poštujući pritom pravila o zaštiti podataka;
- (c) redovito obavješćuju Komisiju o nizu mjera koje su poduzete ili planirane za provedbu ove Preporuke, nadovezujući se, ako je to relevantno, na postojeće nacionalne strategije, planove ili izvješća, uključujući one podnesene u okviru postojećih mehanizama izvješćivanja, kao što su otvorena metoda koordinacije, europski semestar i drugi relevantni mehanizmi Unije za programiranje i izvješćivanje; prvo izvješće trebalo bi sadržavati rezultate i preporuke evaluacija iz podtočke (a).

16. Vijeće pozdravlja namjeru Komisije da:

- (a) nastavi u Odboru za socijalnu zaštitu zajedno s državama članicama raditi na referentnom okviru za minimalni dohodak te unaprijedi dostupnost i usporedivost relevantnih pokazatelja i podataka;
- (b) poboljša uzajamno učenje i razmjenu rezultata i primjera dobre prakse među državama članicama;
- (c) na temelju dokumenata iz točke 15. podtočke (c) i u okviru Odbora za socijalnu zaštitu, u bliskoj suradnji s Odborom za zapošljavanje i mrežom javnih službi za zapošljavanje, redovito preispituje napredak postignut u provedbi ove Preporuke u vezi s pristupom uključivim tržištima rada te svake tri godine pripremi zajedničko izvješće Komisije i Odbora za socijalnu zaštitu o napretku koji je ostvaren u provedbi ove Preporuke;

- (d) prati napredak u provedbi ove Preporuke u kontekstu europskog semestra, među ostalim u suradnji s Odborom za socijalnu zaštitu;
- (e) analizira mjere poduzete kao odgovor na ovu Preporuku, posebno njihov utjecaj na smanjenje siromaštva i socijalnu isključenost, povećanje razina zaposlenosti i povećanje sudjelovanja u osposobljavanju, te izvijesti Vijeće do 2030.

17. Preporuka 92/441/EEZ zamjenjuje se ovom Preporukom.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
